

ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΝΤΑΣ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΑ ΟΝΤΑ



Τι νόημα θα είχε να πλάθει κανείς στο κεφάλι του **όντα φανταστικά**, όταν η ποικιλία των ένσάρκων όντων της Δημιουργίας σ' αυτόν τον πλανήτη είναι τόσο μεγάλη, ώστε ένας άνθρωπος που ζει σ' έναν τόπο δεν θα μπορούσε να γνωρίζει ούτε καν όλα τα ζωντανά πλάσματα που ζουν στο δικό του γεωγραφικό πλάτος και μήκος, πόσο μάλλον σε άλλες χώρες και τόπους;

Ο άνθρωπος όμως είναι το ον που, ανάμεσα στα υπόλοιπα όντα, ξεχωρίζει για τη δυνατότητά του να σκέπτεται, όχι μόνο το χώρο του λεγόμενου τεσσάρων διαστάσεων υπαρκτού (που ακόμα και αυτόν τελευταία επιχειρεί ως τέτοιο να ανατρέψει), **αλλά και να επεκτείνει τις νοητικές του ικανότητες στο χώρο της φαντασίας**. Φαίνεται ότι αυτή είναι μια ιδιότητα με την οποία τον έχει προικίσει η φύση, η οποία ίσως και μέσα στο χρόνο να τον βοήθησε ακόμα και στην επιβίωσή του με τη μορφή της πρόβλεψης πιθανών καταστάσεων και άλλωστε είναι και η μητέρα των Τεχνών, στα πλαίσια της αναζήτησης από το ον αυτό, μιας «χρησιμότητας του άχρηστου».



Κατά το Μεσαίωνα, για να ερμηνευτεί το βιβλίο του κόσμου, συχνά συντάσσονταν **φυσιογνωστικοί οδηγοί**, τα λεγόμενα **bestiaria** με ιστορίες για πουλιά, ζώα και ψάρια με αλληγορικές προεκτάσεις. Πολλές από τις μορφές ενώ βασιζόνταν σε πραγματικά περιστατικά (λύκοι, αρκούδες, κογιότ, χταπόδια, καλαμάρια γίγας, κ.α.), οι καλλιτέχνες της εποχής τους απέδιδαν τερατώδεις διαστάσεις και τα φιλοτεχνούσαν με μια μορφολογία που άγγιζε τα όρια του γκροτέσκου. Την εποχή εκείνη μεσουρανούσαν λαϊκοί μύθοι για *Λυκάνθρωπους*, *Βουρδούλακες*, *Στριγκόι*, *γκόμπλινς*, *καλικάντζαρους*, κ.τ.λ..

Βεβαίως πολλές από τις επινοήσεις –εν προκειμένω στο χώρο των φανταστικών όντων και στο χώρο της μυθολογίας γενικά– οφείλονται στις διεργασίες του ασυνειδήτου, όπου ενυπάρχουν και προβάλλονται με άλλη μορφή, οι επιθυμίες και οι φόβοι του, μεταφυσικοί και μη. Ίσως ο δημιουργός που εμπνέεται, ακόμα μεταβιβάζει σε τερατικά γεννήματα του πνεύματός του τις ανεπιθύμητες ιδιότητες της δικής του συλλογικής ψυχικής σφαίρας, προκειμένου να τις αποκαθάρει και να τις εξορκίσει. Από την άλλη, κάποτε εφοδιάζει τα πλάσματα αυτά και με εξαιρετικές ικανότητες ή αρετές που ο ίδιος στερείται.



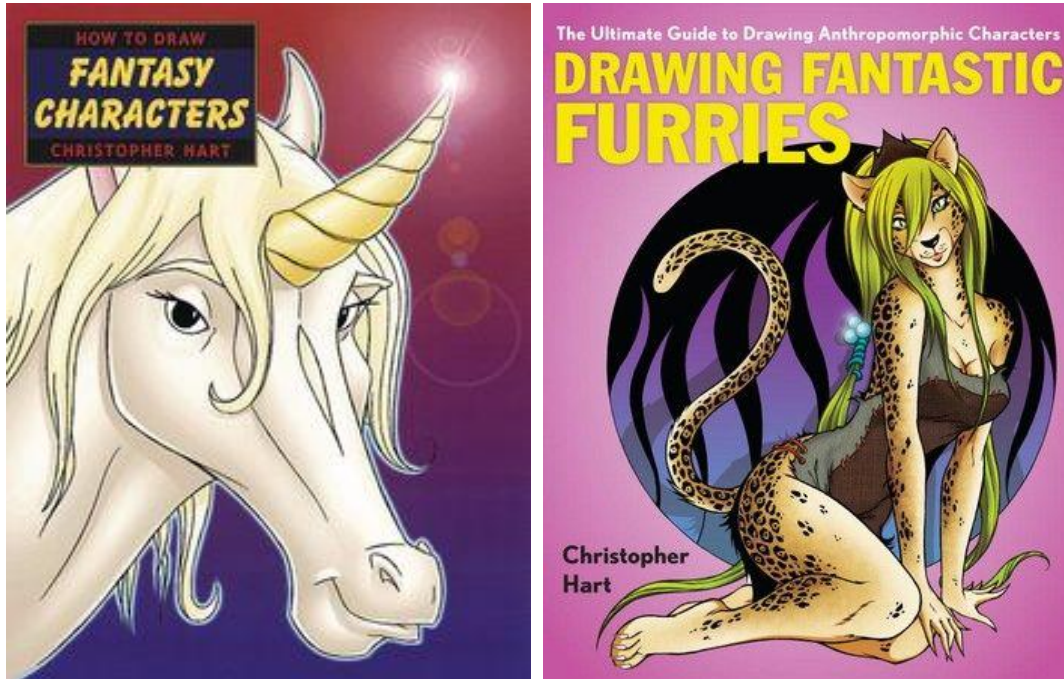
Γενικά, μέσα από τη φανταστική του δημιουργία, ο άνθρωπος έχει δυνατότητα να μιμηθεί τη δημιουργική ικανότητα του θεϊκού νου ή –κατ' άλλους– της φύσης, όντας αυτός ο ίδιος το τελειότερο της προϊόν. Ίσως πάλι απλώς η ανάδυση από τη νόηση φανταστικών όντων και των πεπραγμένων τους να είναι μια διέξοδος για ιστορίες σε μακριά βράδια απραξίας, όπως και τα (εμπλουτισμένα όμως και με διδακτικό περιεχόμενο) παραμύθια.

Ο καθιερωμένος πλέον παγκοσμίως συγγραφέας (και συγχρόνως ποιητής) του βιβλίου αυτού, που η πρώτη του έκδοση πραγματοποιήθηκε, με παραπλήσιο τίτλο, το 1957 στο Μεξικό, ο εξ Αργεντινής **Χόρχε Λουίς Μπόρχες**, αναζητώντας συγγενείς ερμηνείες στον πρόλογό του, προσομοιάζει την είσοδο στη χώρα των τεράτων με την είσοδο ενός παιδιού σε ζωολογικό κήπο: το παιδί δεν φοβάται τις τίγρεις, διότι τις έχει ήδη συναντήσει στο χώρο των πλατωνικών αρχετύπων ή επειδή μοιάζει να έχει συνείδηση ότι ο εαυτός-παιδί και οι τίγρεις είναι ένα και το αυτό, μορφές της ίδιας –κατά Σοπενχάουερ– ουσίας, της Βούλησης.



Ωστόσο, σημειώνει ο Μπόρχες, η **μυθική ζωολογία** είναι κατώτερη εκείνης της Δημιουργίας και επιτελείται στο πλαίσιο του δανεισμού από εκείνη και με τη μορφή της συνένωσης μελών από τα πραγματικά όντα που υπάρχουν στη γη (πχ. *άνθρωπος με κεφάλι ταύρου προκειμένου για τον Μινώταυρο*) και μάλιστα όχι με άπειρους συνδυασμούς. Φαίνεται ότι κάποια όντα και οι ενέργειές τους γοητεύουν περισσότερο την ανθρώπινη φαντασία, ίσως διότι εκφράζουν συγκεκριμένες επιθυμίες και ανάγκες της, ή αποτελούν κατάλληλα **σύμβολα ή αλληγορίες ή ακόμα και φιλοσοφικές συμπτώξεις**, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τον Φοίνικα (ως απεικόνιση της διαδικασίας επανάληψης των πλανητικών κύκλων και ως απόδειξη της δυνατότητας ανάστασης της σάρκας).

Γοητευμένος ο συγγραφέας από σχετικά θέματα που ήδη γνώριζε (διαβάζουμε ότι από τα επτά του χρόνια είχε συντάξει και μια σύννοψη της ελληνικής μυθολογίας), έψαξε τις μυθολογίες, αλλά και τις λογοτεχνίες διαφόρων χωρών και εποχών για να μας μεταφέρει τις ιστορίες των φανταστικών όντων που εμπεριέχουν και να συμβάλλει στην αναγνωστική μας απόλαυση, γνωρίζοντας ταυτοχρόνως ότι το θέμα μάλλον δύσκολα εξαντλείται.



Οι ιστορίες των όντων αυτών διαβάζονται –όχι κατ' ανάγκην με τη σειρά– όταν θέλουμε να χαρούμε την ποιητικότητα της μπορχεσιανής γραφής, σε συνδυασμό με πλήθος πληροφορίες που αφορούν το θέμα. Ενδεικτικά θα σημειώναμε τον βασιλιά από φωτιά και το άλογό του στο έργο του **Ουίλλιαμ Μόρρις** "*ο επίγειος Παράδεισος*" και στην ιστορία "*το δαχτυλίδι που δόθηκε στην Αφροδίτη*", που είναι μια προσωποποίηση του θανάτου. Ο Βασιλίσκος, αναφερόμενος στις ιστορίες του Πλίνιου, είναι ένα φίδι με ένα αστέρι στο κεφάλι και με δηλητηριώδες αποτέλεσμα μόνο με τη ματιά του.

Το Γκόλεμ είναι άνθρωπος που δημιουργήθηκε, όπως μας πληροφορεί στο ομώνυμο μυθιστόρημά του ο Αυστριακός συγγραφέας Γκούσταβ Μέυρινκ, με την εφαρμογή από το ραβίνο Ιούδα Λόβελ Μπεξαμπέλ καβαλιστικών τύπων που πηγάζουν από το Ταλμούδ και συνδυάζοντας τα διάφορα γράμματα που συνθέτουν το ανείπωτο όνομα του Θεού. Οι **Γρύπες**, γνωστοί και από τον Ηρόδοτο ή τον Πλίνιο,

αποτελούν συνδυασμό αετού με λιοντάρι και, κατά τον χριστιανό επίσκοπο Ισίδωρο της Σεβίλλης στις «Ετυμολογίες» του (*θησαυρό γνώσεων της εποχής που γράφτηκε*), είναι σύμβολο του Χριστού, κατά μια ιταλική εκδοχή του μύθου, όμως, σύμβολο του διαβόλου.



Ο **δράκοντας της Ανατολής**, του οποίου η ιστορία ανάγεται στους πρώτους αυτοκράτορες της και ο **Δράκοντας της Δύσης**, ερπετό με νύχια και φτερά (*που υποδηλώνουν κατά τον Γιουνκ τα στοιχεία γης-αέρα*), είναι συνδεδεμένος με το κακό ή, κατά τις μυθολογίες των Βόρειων λαών, φυλάει πολύτιμα αντικείμενα, ενώ κατά την Αποκάλυψη του Ιωάννη είναι σύμβολο του Σατανά. Ο **Κέρβερος**, σκύλος και φύλακας του Άδη, με πενήντα κεφάλια, κατά τη Θεογονία του Ησιόδου, που μεταγενέστερα περιορίστηκαν σε τρία και, κατά τον Ζάκαρυ Γκρέυ, έναν Άγγλο συγγραφέα του 18ου αιώνα, σύμβολο του Χρόνου (*παρελθόντα, τωρινού και μελλούμενου*). Ο **ουροβόρος όφις**, το φίδι που δαγκώνει την ουρά του ή που περικυκλώνει τον κόσμο, κατά τη σκανδιναβική μάλιστα μυθολογία, σύμβολο των αλχημιστών του Μεσαίωνα και χαραγμένος στο δαχτυλίδι της βασίλισσας της Σκωτίας.

(ΠΗΓΗ: Η Κυριακή Αν. Λυμπερή είναι ποιήτρια)

Ας ανατρέξουμε λοιπόν, στον μαγικό κόσμο των παραμυθιών, των θρύλων, των ταινιών και της λογοτεχνίας του Φανταστικού και με έμπνευση και μεράκι (και καλή διάθεση, πάντα!) ας προσπαθήσουμε να σχεδιάσουμε –ζωγραφίσουμε τα δικά μας ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΑ ΟΝΤΑ:

- *Παρακάτω παρουσιάζονται εικόνες φανταστικών όντων για περαιτέρω μελέτη και πηγή έμπνευσης...*

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΙ





ΕΩΤΙΚΑ

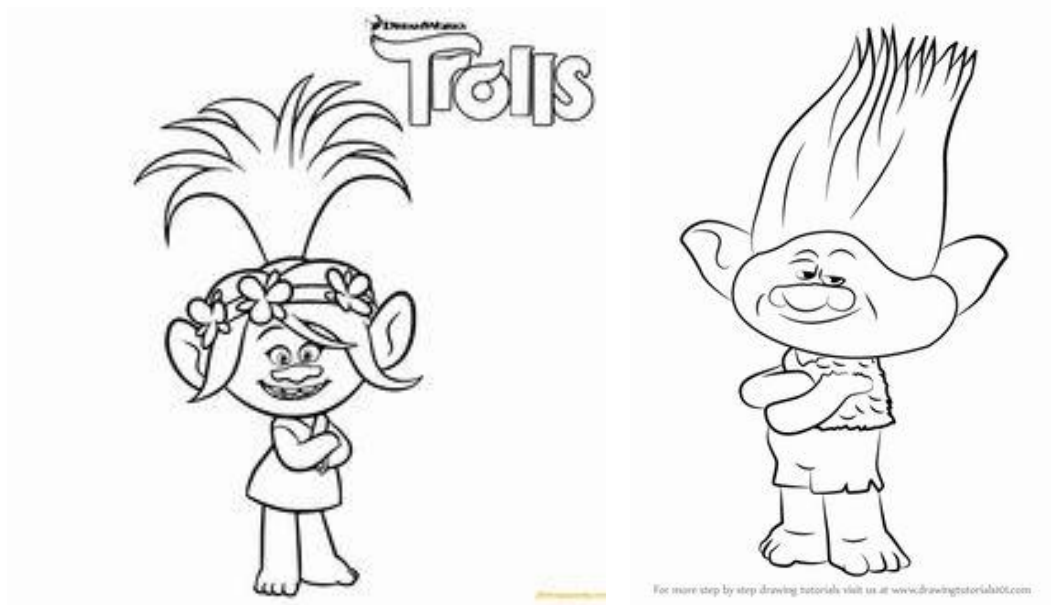
NANO-ΞΩΤΙΚΑ



ΝΕΡΑΪΔΕΣ ΥΓΡΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ



TPOA



ΕΩΤΙΚΟ-ΤΡΟΛΛ



ΕΩΤΙΚΟ-ΤΡΟΛ



Ο ΜΑΧΗΤΗΣ

ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΠΟΙ



ΔΡΑΚΟΙ



ΜΟΡΦΟΠΛΑΣΤΕΣ



=====